

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет агротехнологій та економіки

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"
ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри технології
виробництва і переробки
продукції тваринництва
_____ Інна КЕПКАЛО
“ _____ ” _____ 2024 р.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На тему: «Санітарно - гігієнічна оцінка вирощування молодняку свиней
в товаристві з обмеженою відповідальністю «Гиниця Агро» "НАТІ"

Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

ВП НУБіП України "НАТІ"
Парант освітньої програми
К.С.-Г.Н.

_____ (підпис)

ВП НУБіП України "НАТІ"
Інна КЕПКАЛО

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи
К.С.-Г.Н.

_____ (підпис)

Інна КЕПКАЛО

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Виконала

_____ (підпис)

Надія БУРАВСЬКА

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет агротехнологій та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри технології
виробництва і переробки
продукції тваринництва

к.с.-г.н. Інна КЕПКАЛО

«__» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студенту

Буравській Надії Вікторівни

Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: Санітарно - гігієнічна оцінка
виращування молодняку свиней в товаристві з обмеженою відповідальністю
«Тиниця Агро»

Затверджена наказом директора ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут» «02» 04 2024р. № 35 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 27.05.2024
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи загальна характеристика
господарства, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних авторів,
матеріали первинного зоотехнічного і племінного обліку, раціони годівлі
свиней.

Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Санітарно – гігієнічна оцінка умов утримання свиней

2. Технологічний процес виращування ремонтного молодняку

3. Особливості годівлі ремонтного молодняку

Дата видачі завдання «03» 04 2024 р.

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи

Інна КЕПКАЛО

(підпис)

Завдання прийняла до виконання

Надія БУРАВСЬКА

ЗМІСТ

ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ	
НАПРЯМУ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	5
1.1. Загальна характеристика і розміри тваринницького приміщення	
для утримання молодняку свиней на фермі "Тиниця Агро".....	5
1.2. Санітарно – гігієнічна оцінка умов утримання свиней	
в господарстві	9
1.3. Особливості годівлі поросят різного віку	12
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА МАТЕРІАЛИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ	17
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
2.1. Опис господарства "Тиниця Агро".....	17
2.2. Методика виконання роботи	22
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	28
3.1 Поживність кормів та годівля свиноматок в господарстві	28
3.2. Гігієнічні покази мікрокліматичних умов при утриманні	
свиней	37
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
3.3. Первинний зоотехнічний і племінний облік.....	41
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВП НУБіП України "НАТІ"

% - відсоток

См - сантиметри

Мм - міліметри

М - метри

м² - метри квадратні

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Кг - кілограм

Г - грам

№ - номер

М²/год – метрів квадратних на одну голову

С° - градус Цельсія

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Гол - голів

Га – гектари

А – абсолютна вологість

Ев – максимальна пружність водяних парів при температурі вологого термометра

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Т1 – температура, яку показує сухий термометр в момент підрахунку

Т2 – температура, яку показує вологий термометр в момент підрахунку

В – барометричний тиск в момент дослідження

Р – відносна вологість повітря, %

Ес – максимальна пружність водяних парів при температурі сухого термометра

ВП НУБіП України "НАТІ"

Wt – жива маса в кінці періоду відгодовування, кг

W0 – жива маса на початку періоду відгодовування, кг

і – норматив штучного освітлення у тваринницькому приміщенні

у – площа підлоги, м²

Z – 1м² площі підлоги тваринницького приміщення, м

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВСТУП

З урахуванням постійного підвищення вимог до якості та безпеки продукції свинини, санітарно-гігієнічна оцінка вирощування молодняку поголів'я свиней стає невід'ємною складовою ефективного та стабільного фермерського господарства. Ця тема стає все більш актуальною, оскільки вона визначає не лише стан здоров'я та продуктивність свиней, але й впливає на якість та безпеку продуктів харчування. Здоров'я та добробут свиней мають вирішальне значення для забезпечення їхньої продуктивності та якості м'яса. Тому вивчення умов утримання, якості кормів та води, систем вентиляції та гігієни є критичним для забезпечення оптимальних умов життя та розвитку молодняку свиней. Це також важливо з точки зору охорони здоров'я споживачів, оскільки стан здоров'я молодняку свиней тісно пов'язаний з якістю м'яса та продуктів свинячого походження. Тому у даній темі ми розглянемо різноманітні аспекти санітарно - гігієнічної оцінки вирощування молодняку свиней, зокрема, умови утримання, якість кормів, профілактичні заходи та їх вплив на загальний стан здоров'я, продуктивність та якість м'яса.

В сучасному господарстві комплексу свиноферм повинні базуватись на використанні стада з високим генетичним потенціалом, дотримання санітарно-гігієнічних вимог до будівництва або реконструкції ферми. Можливості влаштувати оптимальний мікроклімат, можливість та швидкості доставки свіжого корму і води в годівниці, також не мало важливе забезпечення захисту ферми від занесення інфекцій на територію зовнішніми чинниками.

Виробництво свинини розпочинається з вирощування та збереження стада поросят. Для цього ми маємо дотримуватись всіх санітарно - гігієнічних вимог до вирощування та годівлі підсисних поросят. На господарстві товариства з обмеженою відповідальністю " Тиниця Агро " ці вимоги є великим пріоритетом для господарства, так як не дотримавшись їх господарство ризикує втратити поголів'я а потім і дохід від якого залежить господарство.

Мета дослідження санітарно-гігієнічної оцінки вирощування молодняку полягає у визначенні оптимальних умов утримання і годівлі молодих свиней

для забезпечення їх здоров'я, високих темпів росту і розвитку, а також запобігання захворюванням і зменшення смертності.

Завданням дослідження даної тема:

- аналіз умов утримання молодняку свиней;
- вивчити та проаналізувати умови утримання молодняку включаючи параметри мікроклімату;

Годівля свиноматок та поросят.

Описавши оцінку годівлі можемо дослідити раціони харчування молодих свиней, визначити їх відповідність віковим і фізіологічним потребам, а також оцінити якість кормів. Також встановили ефективність існуючи санітарно - гігієнічних заходів, що застосовуються при утриманні поголів'я свиней, та раціон годівля свиноматок. Проведені економічний аналіз витрат на утримання молодняку з урахуванням різних санітарно - гігієнічних умов і заходів.

Об'єктом дослідження є молодняк свиней на фермі " Тиниця Агро ". Основними породами господарства являються: велика-біла, ландрас, дюрорк, українська степова біла. Ці породи є продуктивними та популярні в нашій країні так як в них не проявляються генетичні проблеми при зхрещуванні. Добре пристосовуються до поліської географічної зони, тому в нашій місцевості не має проблем з акліматизації.

Здобувши практичні рекомендації по темі "Санітарно - гігієнічна оцінка молодняку свиней" можна зробити висновок, що для покращення умов утримання молодняку свиней впливає безпосередньо утримання, що сприяє зниженню захворюваності та підвищенню продуктивності.

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМУ

ВП НУБіП України "НАТІ" ДОСЛІДЖЕНЬ ВП НУБіП України "НАТІ"

1.1. Загальна характеристика і розміри тваринницького приміщення для утримання молодняку свиней на фермі "Тиниця Агро"

Загальна характеристика для утримання свиноматки з поросятами потрібно максимальний догляд за стійлом але з мінімальним пошкодженням нервів свиноматки та поросят. Тому має бути механічне водопостачання, подача корму та гноє видалення.

На господарстві велику увагу приділяють саме утриманню поросят у маточнику, так як в цей період в них є великий ризик втрати життя. Повод М.К. [26] в своїх книгах стверджує, що в сучасних фермах є бокси де знаходяться матки та новонароджені поросята разом але з невеликою перегородкою через яку поросята сучь молоко свиноматки. Така перегородка необхідна для того щоб свиноматка не роздавила поросят. Але на даній свинофермі тривалий час використовували станки з поділом на зону для утримання свиноматки та зону для підгодівлі і відпочинку поросят, розмірами від 5 - 8 м². Бондар А.О. [5] стверджує що, в цих станках, як правило, використовують підстилку та локальний підігрів лігва поросят в зоні їх відпочинку. Але така конструкція станків спричиняє великий відхід поросят за час підсисного періоду, і як наслідок, низьку ефективність свинарства в господарстві. Після таких помилок на свинокомплексі для опоросу свиноматок та утримання поросят застосовують вітчизняні серійні станки з фіксацією свиноматки та щільною підлогою як в частині, так і усьому станку.

Свиноматки в підсисний період утримуються без фіксації на цементній та решітчастій підлозі і мають вільний доступ до годівниці і поїлки, корми роздаються вручну, зона відпочинку і годівлі поросят відділена перегородкою пише Акімов О.В. [1]. Також він говорить, що матки протягом всього підсисного періоду знаходяться в станку у фіксованому стані на цементній підлозі, спереду знаходиться годівниця і ніпельна поїлка, корми роздаються

вручну позаду гноєвий транспортер. В частині де знаходяться поросята розташований обігрів та так звані іграшки

Іграшки підвішують до стела будиночку, вони необхідні для того щоб поросята в подальшому свою енергію витрачали на ігри а не на один одного, бо в цей період поросята цікавляться навколишнім світом і можуть кусати один одного коли сумно, Михайленко П.О. [24]. Тому такий метод дуже допомагає

уникнути канібалізм в господарстві. Такий спосіб утримання діє протягом усього перебування поросят з свиноматкою. Жуковська І.П.[11] пише, що розміри та норми технологічного проектування для утримання поросят установлені ще при проектуванні ферми. Такі методи утримання на господарстві діють до відлучення поросят від свиноматки а саме до 28 дня життя, дізнаємося від Коновалов І. В.[21].

Гаврилюк Т.А. [10] пише, що потім їх переводять в станки дорощування де вони знаходяться 2.5 місяці, але Коновалов І. В.[21] пише в своїй літературі, що бажано поросят переводити в станки дорощування в 2.6 місяців так як вони в цей час набирають більшу вагу. Їх розселяють з гнізда в різні загони за вагою, щоб більші не були менших. Потім після цього етапу а саме досягання ваги, що становить 120 кілограм свиней відправляють в блок відгодівлі. В цих двох етапах поросята знаходяться вже в більших станках де розташовані 15 і більше поросят. Захарова І.М. [16] радить, щоб кормушки та поїлки розташовувались низько. Так як і в маточнику подача відбувається автоматично щоб менш тривожити поросят! Підлога бетонна але присутня невеличка підстилка в зоні відпочинку поросят.

Гноє - видалення відбувається механічно, сама установка знаходиться в бокових частинах, оператор тільки щіткою змитає залишки. Іваненко А.В. [17] повідомляє, що підстилка має бути якісна, що поглинає вологу та забезпечує комфорт поросят. Вона повинна бути чистою, сухою і змінюватись регулярно. Ключовим і самим головним має дотримуватись кожен працівник та гість ферми це санітарні бар'єри які важливо встановлювати для запобігання проникненню інфекцій ззовні. Які включають в себе пропускні пункти, де

машини та люди перш ніж потрапити на ферму проходять процедуру миття та дезінфекції особистих речей.

Для годування свиней стійла обладнують коритцями про норми вказано в літературі Панкеев С. П.[28]. Також він пише, що площа, яку займають коритця, та норми площі стійл не входить. Ширину проходів можна зменшити до 0,7 м. Корита застосовують одно- і двосторонні, у яких задній борт вищий за

передній, про такі норми пише і Захарова І.М. [16] але також вона враховує, що це не обов'язково. Висота переднього борту корита для дорослих тварин дорівнює 25 см для сухих кормів і 20 см для вологих кормів, відгодівельного та ремонтного молодняку 20 см, відлучених поросят 15 см, поросят-сисунів 10 см., ці норми прописані в книзі Топіха В.С. [33]. Також в цій же книзі

говориться, що поросят розміщують у спеціальних приміщеннях, у стійлі по 25-30 голів. Огорожа стійла заввишки один метр суцільна, з контактною перегородкою над ґратчастою частиною підлоги. Підлога в зоні лігва суцільна.

Ухил підлоги від двох до трьох відсотків. Але Шевченко В. С. [39] стверджує, що відсоток може коливатись від двох до п'яти. Також він говорить, що ремонтний молодняк розміщують у стійлах по 10 голів. Площа на голову у стійлах становить 1 м², на вигульних майданчиках із твердим покриттям 1,5м², глибина стійла - 3,5 м. Висота переднього борту корита 20 см, фронт годування 30 сантиметра, ширина по верху 40 см, знизу 30 см.

Відгодовуваних свиней тримають вигульним, вільно вигульним та безвигульним способами. Перші два способи застосовують на фермі ТОВ "Тиниця Агро". Групи тварин формують з урахуванням статі, віку, живої маси, вгодованості та імунного статусу свиней. Ібатулін І.І. [18], відомий науковий робітник у галузі тваринництва, пропонує створення вигульних майданчиків для свиней. Він наголошує, що такі майданчики сприятимуть покращенню фізичного здоров'я тварин, зменшенню стресу та підвищенню якості продукції.

Важливою перевагою вигульних майданчиків є також зниження ризику поширення інфекцій, оскільки тварини утримуються в більш гігієнічних умовах. Ібатулін І.І. [18] також зазначає, що впровадження таких майданчиків

вимагає певних інвестицій, але вони швидко окупаються завдяки підвищенню продуктивності господарства. Він також підкреслює важливість правильного планування та облаштування вигульних зон, щоб забезпечити максимальну безпеку та комфорт для свиней. Дослідження Іванова показали, що тварини, які регулярно виходять на вигул, менш схильні до агресивної поведінки, що зменшує ризик травм серед поголів'я. Іванов також радить забезпечити свиней достатньою кількістю тіні та води, особливо в спекотні періоди, щоб уникнути перегріву. В цілому. А Волощюв В. Б.[9] впевнений, що впровадження вигульних майданчиків є важливим кроком до покращення умов утримання свиней та підвищення ефективності тваринництва.

Теслюк А.А. [31] у своїй книзі підкреслює важливість ізоляції хворих свиней, щоб запобігти поширенню інфекцій серед поголів'я. Він зазначає, що хворі свині є джерелом патогенів, які можуть легко передаватися іншим свиням через безпосередній контакт, повітря, воду або корм. Ізоляція дозволяє не лише зменшити ризик масових захворювань, але й створює умови для більш ефективного лікування хворих свиней, підкреслює Лісовий П.С. [23]. Також це сприяє моніторингу стану здоров'я окремих особин і дає можливість своєчасно вжити необхідних заходів для попередження епідемій в свинокомплексі.

Бородай В.П. [4] у своїх працях рекомендує тримати свиней, які надходять з інших підприємств, на карантині протягом одного тижня. Це необхідно для виявлення можливих хвороб і запобігання їх поширенню серед основного поголів'я. Водночас Павленко В.С. [25] в своїх твердженнях наголошує на тому, що карантин повинен тривати два тижні або навіть довше. Вони обґрунтовують це тим, що деякі інфекційні захворювання можуть мати довший інкубаційний період, і триваліший карантин дозволяє виявити такі хвороби та ефективніше захистити здоров'я інших свиней. Крім того, Павленко В.С.[25] підкреслює, що додатковий час карантину сприяє адаптації новоприбулих свиней до нових умов утримання, зменшуючи стрес і покращуючи загальний стан здоров'я поголів'я.

1.2. Санітарно – гігієнічна оцінка умов утримання свиней в господарстві

Санітарно-гігієнічна оцінка умов утримання свиней має безпосередньо комплекс заходів, спрямованих на забезпечення здоров'я та добробуту свиней, підвищення продуктивності, а також на запобігання розповсюдженню хвороб. Основні аспекти, які враховуються в господарстві "Тиниця Агро" та виконують при оцінці умов утримання свиней, є декілька головних пунктів.

Мікроклімат у приміщеннях, де утримуються свині, є ключовим фактором їх здоров'я і продуктивності. Основні параметри які включає мікроклімат має входити: температура яка оптимальна, залежить від віку свиней. Шевченко В.С. [39] довів, що для поросят у перші дні життя необхідна температура близько 30°C, тоді як для дорослих свиней комфортна температура становить 15-20°C,

вологість яка оптимальний має рівень відносної вологості для свиней становить 60-70%. Пелих Н.Л.[27] повідомляє нас, що занадто висока вологість може спричинити проблеми з диханням, тоді як надмірно сухе повітря може призвести до подразнення слизових оболонок, вентиляція має бути правильна, так вона забезпечує видалення надлишку тепла, вологи і шкідливих газів, таких

як аміак, метан та сірководень. А ось нестача вентиляції може спричинити накопичення шкідливих речовин у повітрі, що негативно впливає на здоров'я свиней Бондаренко М.І. [6], освітлення для свиней має бути оптимальним так як свині потребують належного освітлення для нормального фізіологічного розвитку. Волощук О.В.[9] рекомендує тривалість світлового дня для свиней -

12-16 годин.

Щільність посадки свиней у приміщеннях повинна відповідати нормам, щоб уникнути стресу і травматизму. Наприклад науковець Шарга В.П. [20] кандидат сільськогосподарських наук зазначає, що надмірна щільність утримання свиней може призвести до значного стресу, підвищеного ризику

захворювань та зниження продуктивності. Віталій також підкреслює, що забезпечення достатнього простору для кожної свині сприяє покращенню їхнього фізичного та психологічного здоров'я. Він також акцентує увагу на тому, що дотримання оптимальних умов утримання сприяє підвищенню якості

продукції, зменшенню витрат на ветеринарні послуги та поліпшенню загального стану поголів'я. При недостатці місця свині можуть відчувати дискомфорт і годівниці не розраховують на велику кількість свиней, тому може виникнути недоїдання і потім це за собою тягне втрату ваги і втому числі цькування один одного так як більші будуть мати більше переваг над меншими. Тому не варто розміщувати свиней занадто багато в одному загоні.

Санітарні заходи включають регулярне прибирання приміщень та належне управління відходами. Ефективна утилізація гною зменшує ризик забруднення навколишнього середовища та поширення патогенів повідомляє у своїх роботах Лісовий П. С.[23].

Комфортні умови утримання знижують стрес у свиней, що позитивно впливає на їх ріст і розвиток. Крім того, Бондаренко М.І. [6] зазначає у своїй літературі, що забезпечення належних умов утримання сприяє зниженню витрат на ветеринарні послуги та лікування. Це також сприяє підвищенню якості продукції свиначства, що важливо для споживачів і відповідає вимогам безпеки харчових продуктів. Бондарська О.О.[26] вважає, що важливим аспектом є навчання персоналу правильним методам догляду за свинями та підтриманням санітарно-гігієнічних норм. Постійне підвищення кваліфікації працівників допомагає зменшити ризик виникнення помилок та підвищує ефективність роботи.

У поросят, що утримуються в умовах близьких до природних, підвищується кількість гемоглобіну і еритроцитів в крові, стимулюється терморегуляція і підвищується стійкість до захворювань повідомляють автори Михайленко П.О., Лихач А.В. [24.33]. Невідповідність основних параметрів мікроклімату зумовлює у свиней порушення обміну речовин і відтворних функцій, пониження приросту маси тіла, витрати корму, а несприятливі для нормальної теплової умови температури, вологості, руху повітря і інших факторів викликають порушення теплового стану організму свиней. Поручник М. М. [5] довів у своїх роботах, що утримання поросят при температурі 8-13°C супроводжувалося зниженням живої маси до відлучення на 3,2 кг ,

збільшенням захворюваності, зниженням бактерицидної, комплементарної активності сироватки крові.

У відгодівельних свинарниках рекомендується регулювати параметри мікроклімату в залежності від живої маси, а верхня межа температури не повинна перевищувати $+25^{\circ}\text{C}$, говорить науковець Усенко С.А. [34]. Вологість повітря в приміщенні знаходиться в безпосередньому зв'язку з температурою, при збільшенні температури вологість повітря, як правило, зменшується, і тим нижче температура повітря, тим нижче температура тіла поросят, тим повільніше відбувається її відновлення. Волога виділяється поросятами з повітрям, що виділяється, при випаровуванні з поверхні шкіри і її кількість залежить від живої маси. Вона впливає на терморегуляцію організму свиней, і зокрема на його тепловіддачу. Оптимальна відносна вологість повітря в свинарниках повинна знаходитися в межах 60-80%, а температура в приміщенні залежить від способу утримання свиноматок і тварин на дорошуванні і відгодівлі пише Лазаренко І.І. [8].

А ось Поручник М. М.[5] пише про вологість повітря впливає на готовність свиноматок до запліднення, водить до зниження відтворної функції маточного поголів'я і продуктивність, у 2-3 рази зростання захворюваності, збільшення смертності поросят в середньому на 0,5-0,6 гол/послід.

В заключенні цього розділу можна сказати, що санітарно-гігієнічна оцінка умов утримання свиней є важливим аспектом сучасного свинарства, що забезпечує здоров'я свиней, їх продуктивність і безпеку продукції. Хороші умови утримання починаються з правильного проектування приміщень, які повинні забезпечувати оптимальну вентиляцію, освітлення та температуру. Важливо забезпечити достатню кількість свіжого повітря, щоб зменшити рівень аміаку та інших шкідливих газів, що можуть впливати на дихальну систему свиней. Відповідальне ставлення до цих аспектів забезпечує здоров'я свиням, підвищує їх продуктивність і гарантує безпечність продукції, що є основою успішного та сталого свинарства.

1.3. Особливості годівлі поросят різного віку вгодованості

Головною метою будь-якого цеху господарства, опоросу є відлучення максимальної кількості здорових, придатних для дорощування і подальшої відгодівлі поросят. На фермі ТОВ "Тиниця Агро" використовують сучасні генотипи свиней з селекцією на велику кількість поросят так звану багатоплідність, головним завданнями є відлучити понад 86% від усіх народжених поросят, а в тих які використовують генотипи з селекцією на багатоплідність і оптимальний розмір гнізда під час народження, збереженість має складати 93-95%, повідомляє Бондар А. О.[5]. А Дяченко Л.Л.[15] доповнює, що збільшення багатоплідності свиноматок не принесе економічного зиску для ферми, якщо ці поросята не виживуть до відлучення. Основним причинами загибелі поросят не мала вага причиною якої є недоотримання корму.

Для поросят в перші 3 тижні життя кормом є молоко, свиноматки є основою для годівлі. Воно повністю забезпечує організм у поживних речовинах енергії, потрібних для росту основних життєвих потреб свиней пише Васильченко Г.О.[8]. Також молоко свиноматки, завдяки високому вмісту антитіл, здатне захищати організм поросяти від захворювань говорить Котляр О.С. [19] також він повідомляє, що у цей період травна система поросят здатна розщеплювати тільки молочні продукти і лише на 4 тиждень життя розпочинає перетравлювати та засвоювати продукти рослинного походження. Цьому також сприяє найвища кількість молока, яку виробляє організм свиноматки на 3-4 тижні лактації. Чудак Р.А. [37] пише, що молочна секреція зменшується, а потреба в ньому у поросят зростає. Для поступового і безболісного переходу на рослинні корми до виникнення дефіциту поживних речовин їх потрібно поступово привчати до поїдання рослинних кормів.

Бондар А. О. [5] повідомляє, що корм в організмі поросяти розщеплюється за допомогою ензимів і для стимулювання вироблення їх у системі травлення, починаючи з 3 - 7 доби життя їх навчають до поїдання початкового корму з

великим вмістом білків тваринного походження та частиною рослинних білків.

Допомагає швидшому росту поросят, доповнює науковець.

На фермі "Тиниця Агро" на третій тиждень життя поросят корм розсипається на плоску поверхню перед свиноматкою, яка його поїдає, і поросята слідом привчаються до поїдання корму. Якщо в станку повністю щільна підлога, то корм розсипають на килимку в лігві поросят. Далі корм

засипають у спеціальні годівниці, які кріплять до підлоги або стінки станка.

Васильченко Г.О [8] пише у перші два тижні поросята вживають дуже мало корму, десь 50-150 г на гніздо, а починаючи з 14 доби вживання корму різко підвищується і на 21-28 добу досягає 700-800 грам на гніздо. Гаврилюк Т.А. [10] упевнений, що потребу поросят у престаартерному корму з кожним днем

зростають, так як поросята швидко ростуть, а молоко свиноматки зменшується.

Ушаков В.М. [37] пише, при цьому не всі його поїдають рівномірно. Як правило, першими привчаються менші поросята, яким дісталися менші молочні соски і вони раніше почали відчувати голод. Більші поросята, яким вистачає молока матері, не дуже поїдають корм у станку маточника, що спричиняє проблему після їх відлучення.

Для заохочування поросят до поїдання престаартерного корму, в станки для підсисних поросят перед відлученням санітарно - гігієнічними нормами вказано ставити довгі годівниці, біля яких можуть одночасно розміститись все поголів'я в гнізді. Це сприяє зацікавленості корм, поросятами і більшому його споживанню. А ось дослідник Волощук В. Б. [9] пропонує додавати в корм

поросятам натуральні барвники з метою підвищення їхнього апетиту та поліпшення поїдання корму. Волощук зазначив, що яскраві кольори, такі як червоний або жовтий, можуть стимулювати харчову поведінку тварин, підвищуючи їхню цікавість та бажання споживати корм. За його словами,

попередні експерименти показали, що поросята, яким пропонували корм із додаванням барвників, мали кращі показники приросту ваги та загального здоров'я порівняно з контрольною групою, що отримувала звичайний корм.

Також останнім часом в господарстві перед відлученням поросят а саме на другий тиждень дають вологі мішанки для кращого засвоєння корму. Але за такого способу згодовування підвищуються вимоги до гігієни та збільшуються затрати людської праці, пише у своїх роботах Козлова Н. В. [22]. Вологі мішанки з однієї частини комбікорму та трьох частин теплої води мають давати у такому обсязі, щоб поросята з'їдали все впродовж години. Для цього у господарствах використовують спеціальні годівниці для випоювання заміників молока та рідких початкових комбікормів. Рибалко В.П.[30] упевнений, що кількість підгодівель рідкою мішанкою має бути 3–5 разів на добу в час між годівлями свиноматок, пише науковець. Ферма "Тиниця Агро" впровадила в кашу додавати в малий кількості яблучний оцет, або іншу речовину як кислить корм, не для того щоб стимулювати її поїдання поросятами і допоможе довший час утримувати кашу не зіпсованою, так як поросята ще не бачили корму окрім молока свиноматки, тому так звані сміливі будуть його поїдати а інші тільки з часом, про це також вказує Сидоренко М.О.[17].

Також добрі результати дає підгодівля молоком чи його заміниками. Луговий С.І. [33] дослідив, на господарствах зазвичай поросята дуже охоче п'ють молоко з тарілочок, і поступове підмішування в таке молоко престартерного комбі-корму дозволяє досить швидко привчити їх до поїдання корму, упевнений науковець. Також не мало важливо в цей період годувати свиноматку, чим більше кормів споживає свиноматка в період поросності, тим менше вона з'їсть їх за період лактації. У цей період матку треба годувати 2-3 рази на добу пише, Колесник В.О.[16], при цьому вона буде частіше вставати і ходити, що поліпшує конверсію кормів. Кількість води не обмежується. Також при відлученні поросят, господарство їх переводить в інший павільйон де вони на відгодівлі і щоб був менший стрес у поросят їх в годівниці додають корм який вони добре знають.

Одним з найкритичніших моментів у житті поросяти є відлучення від свиноматки, Панкеев С.П.[28] тому в цей час корм не змінюють і дають такий самий, що і коли вони були з свиноматкою. Якщо цього не робити то поросята

стресуватимуть від нових умов утримання без свиноматки, і якщо ми змінимо корм вони відмовляться від нього, упевнений Горбачева І.В.[25]. Корм створюється на основі раціону, що складає зоотехнік ферми. В основу його входять різні злакові та бобові що змішані в комбікорм. В залежності від групи яка поїдає корм то і розмір гранул підлаштовують під них.

Пелих Н.Л. [27] у своїй літературі наголошує на важливості збалансованого харчування для поросят у перший тиждень після відлучення від свиноматки. Він рекомендує використовувати престартерні комбікорми, які містять високоякісні білки, жири, вуглеводи, вітаміни та мінерали, а також включають пробіотики та пребіотики для підтримки здоров'я кишечника. Пелих також підкреслює важливість поступового переходу до більш твердих кормів, щоб знизити стрес у поросят. Скарєднов Д.Ю. [29] також звертає увагу на необхідність забезпечення поросят збалансованим харчуванням після відлучення. Він рекомендує використовувати спеціальні престартерні корми з високим вмістом поживних речовин, що сприяють швидкому росту та розвитку тварин. Гаврилюк Т.А.[10] зазначає, що додавання ферментів та пробіотиків до раціону може покращити перетравлення їжі та підвищити імунітет поросят. Він також акцентує на важливості поступового привчання тварин до нових видів кормів, щоб уникнути проблем зі шлунково-кишковим трактом.

Котляр О.С.[19] зазначає, що на другий тиждень після відлучення від свиноматки поросятам необхідно забезпечити збалансований раціон, який включає високоякісні протеїни, вітаміни та мінерали для підтримки їхнього росту. Він підкреслює важливість поступового переходу до твердішого корму для уникнення стресу та травних проблем. Коновалов І.В. [21] пише, що в цей період поросят слід годувати спеціальними стартерними комбікормами, збагаченими ферментами та пробіотиками, які допомагають поліпшити перетравлення їжі та підтримують здоров'я кишечника.

Мироненко І.В. [23] вказує на важливість дотримання раціону, що містить оптимальне співвідношення поживних речовин, для сприяння зміцненню імунної системи поросят у цей критичний період. Він також рекомендує

слідкувати за загальним станом тварин та їх реакцією на новий корм, щоб вчасно вносити корективи у раціон за потреби.

Напування підсисних поросят водою має бути в станку, для поросят упродовж життя. Для цього використовують різні типи автонапувалок. Поросяттам найлегше пити з горизонтальної поверхні пише Чорнолата Л.П.[36] тому для підсисних поросят доцільніше використовувати в формі мисочки автонапувалки. Перед переходом свиноматок на опорос, згідно санітарно гігієнічних вимог з водопровідних труб потрібно злити застарілу воду та перевірити налаштування автонапувалки. Вона має бути налаштована на швидкість виливу води в поїлку, 0,5 л за хвилину доводити Бондар А.О.[5]. Періодично потрібно перевіряти справність напувалок. Особливо це стає актуальним з другого тижня життя, коли потреба в питній воді у поросят стрімко зростає, спричинена початком поїдання корму як сухого так і вологого. В господарстві напування відбувається окремо від свиноматок.

Для них додатково встановлена система водоочищення та дозатор, що змішує кисень з водою. Ільченко М.О. [34] пише, якщо в станку у поросят почалася діарея, то слід прибрати підкормку, а замість неї дати електролітичний розчин, в який на 1 л води додають 25 г глюкози, 9 г кухонної солі та 50 г фруктового соку. На одне гніздо поросят це приблизно 12-14 поросят, необхідно близько трьох літрів такого розчину. Його подають за допомогою спеціальних автонапувалок з бачками і готувати з розрахунку на одну добу. Михайленко П.О. [24] дослідив, завдяки глюкозі розчин забезпечить поросят енергією та допоможе збалансувати рівень води в організмі. Середня добова потреба для одного підсисного поросяти вважається 0,7–1,0 літрів на добу. Температура води для підсисних поросят має бути на рівні 20–25°C.

В заключенні можна сказати, що правильна годівля поросят від народження до відлучення є критично важливою для їхнього здоров'я, росту і розвитку. Протягом цього періоду поросята проходять через кілька етапів годівлі, кожен з яких має свої особливості та вимоги.

2. МЕТОДИКА ТА МАТЕРІАЛИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

2.1. Опис господарства "Тиниця Агро"

Основний вид діяльності це вирощування та реалізація свинини але до ферми прикріплено безліч земельних ділянок. Територія землекористування товариства з обмеженим відповідальністю "Тиниця Агро" розташована в північно східній частині Ніжинського району. Центральна садиба господарства знаходиться в 16 км від районного центру м. Бахмач. Ґрунтовий покрив території землекористування складається в основному з південних мало гумусних чорноземів. Кількість гумусу в них складає в верхньому шарі 0-20 см - 3,93 %, а на глибині 60-80 см, це всього лиш 1,4 %. По механічному складу ґрунти господарства відносяться до середніх і тяжких суглинків. Частково зустрічаються і легкі глини. Також в користуванні господарства є водойма 1,80 – 2,0 м. Землекористування господарства наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Землекористування в господарстві

Роки	Загальна земельна площа, Га	Втому числі	
		Сільськогосподарських угідь, га	Ріллі, га
2021	19	14	8
2022	24	15	10
2023	25	15	10

Основний вид діяльності свиноферми " Тиниця Агро " є розведення та продаж свинини але на господарстві є і інші ресурси доходу а саме Вирощування зернових культур , бобових культур і насіння олійних культур. Також господарство займається виробництвом готових кормів для свиней, що утримуються на фермі. Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для свиней а також оптова торгівля живими тваринами і оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами.

Структура посівних площ у фермі "Тиниця Агро" основних

сільськогосподарських угідь, представлена в таблиці 2.
ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Таблиця 2

Структура посівних площ господарства

Рік	Всього ріллі, га	Озима пшениця, га	Ячмінь, га	Кукурудза, га	Соя, га	Соняшник, га	Буряк Корм, га
2021	8	1,50	1,50	3,10	0,50	0,70	0,70
2022	10	2,00	2,00	3,14	0,75	1,00	1,11
2023	10	2,00	2,00	3,14	0,75	1,00	1,11

В таблиці 2 в якій вказано структуру посівних площ господарства "Тиниця Агро" відображається розподіл посівних площ для озимої пшениці, ячменю, кукурудзи, сої, соняшника та кормового буряка у господарстві за три роки, враховуючи загальну площу ріллі. У 2021 році загальна площа ріллі становила 8 га, з яких 1,50 га зайнято під озиму пшеницю, 1,50 га під ячмінь, 3,10 га під кукурудзу, 0,50 га під сою, 0,70 га під соняшник та 0,70 га під кормовий буряк. У 2022 році площа ріллі збільшилася до 10 га, де 2,00 га зайнято під озиму пшеницю, 2,00 га під ячмінь, 3,14 га під кукурудзу, 0,75 га під сою, 1,00 га під соняшник та 1,11 га під кормовий буряк. У 2022 році структура посівних площ залишилася аналогічною до 2023 року, з однаковими показниками для кожної культури на площі 10 га ріллі.

Господарство "Тиниця Агро" ретельно вибирає культури для вирощування, зосереджуючись на тих, що максимально сприятимуть забезпеченню здорового харчування та добробуту їхнього молодняку поросят. Вони враховують потреби своїх тварин і високу якість кормів. Основною культурою в господарстві є кукурудза, яка слугує основним джерелом енергії та поживних речовин для поросят, сприяючи їхньому здоров'ю та розвитку. Пшениця та ячмінь, також вирощувані в цьому господарстві, забезпечують важливий джерело білка та вуглеводів у раціоні поросят, сприяючи їхньому

здоров'ю та росту. Для додаткового забезпечення необхідною жирно кислотною базою в раціоні, господарство вирощує сою та соняшник.

Санітарно - гігієнічна оцінка молодняку свиней проводилось на поголів'ї свиней великої білої, дюрок, ландрас пород в умовах ТОВ "Тиниця Агро" Чернігівська область, Ніжинський район, село Тиниця, вулиця Травнева. Ці породи дуже ефективні в розведенні. У даній таблиці 3 представлена динаміка поголів'я свиней на даному господарстві, з акцентом на зростання кількості поголів'я свиней.

В таблиці 3 є важливі інструменти для аналізу розвитку свинарства на конкретному господарстві. Зростання поголів'я свиней може свідчити про успішну стратегію управління та виробничу діяльність. Вона також допомагає виявити слабкі місця у годуванні чи утриманні свиней, дозволяючи швидко вжити необхідних заходів для покращення умов та підвищення продуктивності свиноферми.

З таблиці 3 видно що, добре збереглись в господарстві поголів'я свиней за останні роки економічного спаду в цілому по Україні.

Таблиця 3

Рух поголів'я свиней

Види тварин	2023 рік	2022 рік	2021 рік
Всього голів	13784	13065	12893
Свиноматки	1200	1006	988
Основних кнурів	10	9	9
Ремонтних свиноматок	200	200	200
Ремонтних кнурців	2	2	2
Отримано поросят	14400	12072	11856
всього			

Можемо проглянути, що поголів'я росте в кількості. Загальне поголів'я свиней також достатньо значне в 2023 рік закінчився з наліченням 13784 голів

з кількістю свиноматок до 1200 голів, а кнурів – 10 голови. Основні свиноматки стада використовуються достатньо інтенсивно. За один рік господарства від кожної свиноматки вирощують по 20-22 поросяти. При живій масі в 60-ти денному віці кожного поросяти 18-22 кг загальна жива маса гнізда становить у маток селекційної групи стада до 180-200 кг, а в виробничій групі стада не менш 140-160 кг. Цій ознаці продуктивності свиноматок на даний час приділяється значна увага, як основі подальшого інтенсивного росту та збереженню поросят. Середньодобові прирости молодняку за рік становили в 2023 році 372 грама.

В основному за рахунок повноцінної годівлі свиней цей показник повинен збільшитися практично в 1,5 - 2 рази. Прискорити ріст молодняку свиней можливо за рахунок підвищення приросту поросят з 60 денного віку до 120 денного і доведення живої маси кожного до 50-60 кг.

Основними породами свиней в господарстві "Тиниця Агро" є велика біла, ландрас, дюрок та українська степова біла. Ці породи добре пристосовуються до зміни клімату та не вибагливі до умов утримання. На господарстві також є і інші породи свиней такі як петрен але їх мала кількість так як вони дорогі в утриманні та часто хворіють."

Велика біла порода характеризується високою продуктивністю, міцною конституцією та швидким ростом. Середня плодючість становить 10-12 поросят за опорос, а дорослі кабани можуть досягати ваги 320-350 кг, свиноматки – 240-270 кг. Ця порода вважається однією з найпоширеніших серед господарств завдяки своїм відмінним м'ясним якостям і високій плодючості. Цінність великої білої породи полягає у її здатності швидко нарощувати м'язову масу та високій якості м'яса, що забезпечує високу економічну ефективність у свинарстві.

Ландрас відомий своєю високою м'ясною продуктивністю, хорошими показниками відгодівлі та здатністю давати великий вихід м'яса на тушу. Середня плодючість становить 10-12 поросят за опорос. Дорослі кабани можуть важити до 300-330 кг, свиноматки – 220-260 кг. Ландрас також славиться своєю довжиною тіла і низьким вмістом сала. Цінність цієї породи полягає у високому

виході м'яса з туші та швидкому прирості, що робить її ідеальною для виробництва якісного м'яса.

Дюрок відзначається високою якістю м'яса, особливо мрамуровістю, та хорошою стійкістю до різних умов утримання. Плодючість цієї породи трохи нижча, ніж у інших, і становить близько 8-10 порослят за опорос. Дорослі кабани можуть важити 300-350 кг, свиноматки – 250-300 кг. Цінність цієї породи полягає у високій якості м'яса, яке відрізняється гарним смаком і ніжною текстурою, що робить цю породу популярною серед виробників преміального м'яса.

Українська степова біла порода адаптована до місцевих кліматичних умов, має хорошу стійкість до хвороб та задовільні м'ясні характеристики. Середня плодючість становить 9-11 порослят за опорос. Дорослі кабани можуть досягати ваги 280-320 кг, свиноматки – 200-240 кг. Цінність цієї породи полягає у її здатності добре переносити спекотний клімат. Та пристосовуватись до різних кліматичних умов, вони менш стресові це добре допомагає при переведенні свиней з одного станка в інший.

Додаткові витрати коштів на білкові корми, премікси в перші місяці росту і доброго розвитку порослят значно скоротять загальний термін досягнення товарної живої маси 100-120 кг на 1,5-2 місяця з економією кормів за цей період і кращого їх засвоєння до тридцяти відсотків. Витрати кормів в свинарстві за попередні роки складала більш 10 кормових одиниць на один кілограм приросту замість 3,5-4,5 кормових одиниць на дорощуванні і відгодівлі молодняку. Цей показник буде покращай ще і за рахунок племінної роботи зі стадом свиней. Довести галузь свинарства до рентабельності і є основною метою розробки перспективного плану селекційно-племінної роботи зі стадом свиней інтенсивного типу свиней на фермі ТОВ "Тиниця Агро".

Ферма "Тиниця Агро" не стоїть на місці та активно розширює свої масштаби, впроваджуючи новітні технології та покращуючи умови утримання тварин. Завдяки інноваційним підходам до вирощування та годування порослят, ферма забезпечує високі стандарти якості своєї продукції.

2.2. Методика виконання роботи

Дослідження проводили у свинарнику-маточнику господарства товариства з обмеженою відповідальністю "Тиниця Агро" Ніжинського району, Чернігівської області. Для проведення досліду було виділено у господарстві чотири станків з щойно народженими поросятами. Оцінювання санітарно-гігієнічних умов проводилось з моменту народження до моменту їх відлучення.

На самперед ми маємо визначити цілі і задачі поставлених після вибору теми. Ціль яку ми маємо досягти оцінити санітарно-гігієнічні умови вирощування поросят для виявлення недоліків та розробки рекомендацій щодо їх покращення. Задачами являються згідно теми оцінити чистоту та умови утримання поросят, аналізувати мікроклімат у свинарниках, оцінити раціон харчування.

Для оцінки чистоти та умов утримання поросят на господарстві "Тиниця Агро" проводиться візуальний огляд приміщень, де аналізується чистота підлоги, стін, кормушок і напувалок, стан і частота заміни підстилки, а також функціонування систем вентиляції та освітлення. Використовуються термометри та гігрометри для вимірювання температури й вологості, а газоаналізатори для перевірки концентрації шкідливих газів.

Аналіз мікроклімату у свинарнику в якій входить визначення температури повітря. Температуру повітря визначали ранком, до початку роботи обслуговуючого персоналу в трьох точках по горизонталі на початку, посередині, в кінці приміщення в зоні лежання свиней на відстані 25-30 см від полу ртутним термометром з точністю до 0,1°C. Термометр розташовували так, щоб на нього не діяли прямі сонячні промені, тепло з повітроводу, охолодження від вікон та вентиляційних труб, на відстані не менше 1 м від стін. Подовженість виміру температури в одній точці була не менш 10 хвилин. Дослідження температури приміщення проводили з дня опоросу поросят до моменту їх відлучення від свиноматки.

Визначення абсолютної та відносної вологості повітря на господарстві, у приміщенні визначали у тих же точках, що і температуру.

Абсолютну вологість повітря визначали аспіраційним психрометром

Ассмана за формулою.

$$A = E_B - 0,5 \times (T_1 - T_2) \times \frac{B}{755};$$

де А – абсолютна вологість ;

E_B – максимальна пружність водяних парів при температурі вологого термометра (г/м³);

0,5 – психрометричний коефіцієнт (постійна величина);

T₁ – температура, яку показує сухий термометр в момент підрахунку;

T₂ – температура, яку показує вологий термометр в момент підрахунку;

B – барометричний тиск в момент дослідження;

755 – середній барометричний тиск.

Відносну вологість повітря визначали за формулою, що вказана нижче.

(2.2)

$$R = \frac{A * 100}{E_c}$$

де R – відносна вологість повітря, %;

E_c – максимальна пружність водяних парів при температурі сухого термометра;

100 – число позначається коефіцієнт для переведення частки в проценти.

Задані параметри мікроклімату у маточнику досягли за рахунок надходження свіжого повітря у результаті природної та штучної припливно витяжної системи вентиляції та гарячим повітрям, яке подавалося до повітропроводу вздовж фронту розміщення відділень поросят-сисунів та поросят на дорошуванні і відгодівлі.

Санітарно гігієнічна оцінка утримання також включає догляд за свиноматкою та поросятами після опоросу а саме. За 3-4 днів до прогнозованої дати опоросу свиноматок розміщували в індивідуальних станках, в яких вони утримувалися після опоросу до відлучення поросят. У підсисний період, який

продовжувався три тижні, поросята утримувалися окремо від свиноматки в спеціальних станках і мали постійний доступ до матері. У віці 45-50 днів проводили кастрацію кнурців. У віці 60 днів проводили відлучення поросят від матері з наступним формуванням груп по 20-25 голів і переведення їх на дорощування. У віці 120 днів проводили формування груп на відгодівлю, який завершували при досягненні свиней живої маси 100 кг. Спочатку в кожному станку розміщували по 10-15 голів, а по мірі росту кількість свиней в станку зменшували до 5-7 голів.

Годівля свиноматок та поросят взаємопов'язані так як першим прикормим поросят являється молозиво свиноматок. Годівля поросних свиноматок проводилась два рази на добу вологими мішанками. В день назначеного опоросу свиноматок не годують а після опоросу дають двійну норму. Вирахування раціону проводили з допомогою однієї кормової одиниці. Динаміку живої маси піддослідних поросят визначали на основі показників індивідуального зважування після опоросу, у віці 21, 60, 120 днів. За результатами зважування визначали показники за такими формулами:

Абсолютний приріст, кг :

$$A = Wt - W0$$

де Wt – жива маса в кінці періоду відгодовування, кг;

$W0$ – жива маса на початку періоду відгодовування, кг.

Середньо добовий приріст, г:

$$A = \frac{Wt - W0}{B_1 - B_0} * 1000$$

де Wt – жива маса в кінці періоду відгодовування, кг;

$W0$ – жива маса на початку періоду відгодовування, кг;

B_1 – вік тварини в кінці періоду, діб;

B_0 – вік тварини на початку періоду, діб;

Санітарно-гігієнічну оцінку вирощування поросят на господарстві товариства з обмеженою відповідальністю "Гиниця Агро" проводили протягом чотирьох тижнів, а саме 28 днів.

Під час оцінки здійснювався візуальний огляд свинарників, перевірялися параметри мікроклімату таку як: температура, вологість, рівень аміаку. Оцінювався стан підстилки, кормушок та напувалок, їх чистота та доступність для поросят. Використовувалися термометри, гігрометри та газоаналізатори, як використовує господарство для точного вимірювання параметрів мікроклімату. Особлива увага приділялася частоті заміни підстилки, яка має бути не рідше ніж раз на тиждень. Кормушки та напувалки повинні бути чистими і доступними для поросят. Гній видалявся щодня, щоб уникнути накопичення шкідливих газів та покращити гігієнічні умови. Вентиляція забезпечувала свіже повітря без протягів, а освітлення було рівномірним і достатнім. Усі рекомендації були спрямовані на покращення здоров'я та продуктивності поросят, зниження рівня захворюваності та підвищення якості продукції.

Санітарно-гігієнічну оцінку параметрів мікроклімату у свинарнику маточнику проводили за формулами, що вказані нижче.

Визначали природну та штучну освітленість за загальноприйнятими формулами.

(2.5)

$$\frac{1}{10} = \frac{x}{y}$$

де $\frac{1}{10}$ – світловий коефіцієнт у свинарнику-маточнику;

x – площа вікон у тваринницькій будівлі, м²;

y – площа підлоги у свинарнику-маточнику, м².

$$J = \frac{ix}{Z}$$

де J – інтенсивність освітлення у тваринницькому приміщенні, м²;

i – норматив штучного освітлення у тваринницькому приміщенні;

x – площа підлоги, m^2 ;

Z – $1m^2$ площі підлоги тваринницького приміщення, m^2 .

$$N = \frac{x}{p}$$

N — кількість вікон, яку потрібно встановити у тваринницькому приміщенні.

x — загальна площа вікон, необхідна для забезпечення оптимального освітлення та вентиляції у приміщенні, виражена в квадратних метрах.

p — площа одного вікна, виражена в квадратних метрах.

Формули, що визначають мікроклімат у свинарнику, є надзвичайно важливими для санітарно-гігієнічної оцінки, оскільки вони дозволяють точно виміряти і контролювати основні параметри, такі як температура, вологість, вміст шкідливих газів та вентиляцію. Правильне управління цими показниками забезпечує оптимальні умови для здоров'я і продуктивності свиней, сприяє запобіганню захворюванням і знижує стрес у свиней. Використання таких формул дозволяє вчасно виявити відхилення від норми та швидко вжити необхідних заходів для покращення мікроклімату у свинарнику. Наприклад, контроль відносної вологості повітря дозволяє уникнути пересихання або надмірної вологості, що може сприяти розвитку респіраторних захворювань у свиней.

Температурний режим також є критичним, оскільки надмірне підвищення температури може викликати тепловий стрес, а зниження - зниження імунітету. Вимірювання концентрації аміаку та інших шкідливих газів допомагає попередити їх накопичення до небезпечних рівнів, що може спричинити інтоксикацію у свиней. Вентиляційні параметри визначають якість повітрообміну і забезпечують доступ свіжого повітря до свинарника.

Враховуючи ці показники, фермери можуть коригувати режим утримання свиней, наприклад, змінювати частоту і інтенсивність вентиляції або налаштовувати системи опалення та охолодження. Крім того, санітарно -

гігієнічна оцінка з використанням цих формул допомагає підтримувати належний рівень гігієни у свинарнику, що є запорукою здоров'я тварин.

Правильний мікроклімат також сприяє покращенню апетиту та росту свиней, що безпосередньо впливає на економіку господарства. Використання науково обґрунтованих формул та регулярна перевірка мікроклімату дозволяє зменшити ризики втрат у поголів'ї та забезпечити високу якість продукції. В результаті, фермери можуть підвищити ефективність виробництва та конкурентоспроможність своєї продукції на ринку.

В заключенні цього розділу можна зробити висновок, що з проведеного дослідження на протязі чотирьох тижнів, санітарно-гігієнічна оцінка вирощування поросят на господарстві товариства з обмеженою відповідальністю "Тиниця Агро" показала, що належне дотримання санітарних норм є ключовим для забезпечення здоров'я та продуктивності свиней. Протягом чотирьох тижнів було здійснено детальний аналіз умов утримання, стану підстилки, кормушок, напувалок та мікроклімату. Результати дослідження свідчать, що підтримка чистоти і регулярне прибирання значно знижують ризик поширення інфекційних захворювань серед поросят. Особливу увагу було приділено контролю температурного режиму та вентиляції, що є критично важливим для зростання та розвитку молодняка. Крім того, було виявлено, що ізоляція хворих тварин і дотримання карантинних заходів при введенні нових особин є ефективними методами запобігання спалахів хвороб.

Практика регулярного моніторингу стану здоров'я свиней дозволяє вчасно виявляти і лікувати хвороби, що підвищує загальну продуктивність господарства. Завдяки впровадженню сучасних методів управління та контролю за санітарно-гігієнічними нормами, господарство "Тиниця Агро" демонструє високі показники здоров'я і продуктивності свиней. Таким чином, результати цього дослідження підтверджують, що суворе дотримання санітарно-гігієнічних норм є основою для успішного вирощування поросят та забезпечення їх високої продуктивності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Поживність кормів та годівля свиноматок в господарстві

Поживність кормів є одним із ключових факторів, що визначають ефективність вирощування свиноматок у господарстві "Тиниця Агро". Дослідження показали, що збалансований склад кормів безпосередньо впливає на швидкість приростів. Високоякісні корми забезпечують свиноматкам необхідні поживні речовини, що сприяє їхньому здоровому росту та розвитку. Особливо важливими компонентами кормів є білки, жири, вуглеводи, вітаміни та мінерали.

Протягом чотирьох тижнів спостережень було зафіксовано значні прирости маси тіла свиноматок завдяки використанню високопоживних кормів в годівлі, вказані в таблиці 4. На фермі корми замішують самі за допомогою зоотехніка який складає раціон. Зазвичай раціон одно типовий. Середній приріст маси поросят склав 15-20 відсотків на тиждень, що є відмінним показником для цього господарства. Важливу роль відіграє також режим годівлі, який має бути регулярним та відповідати потребам поросят у різні періоди росту свиноматок.

Господарство "Тиниця Агро" приділяє особливу увагу персоналізованому підходу до харчування свиноматок, що забезпечує максимальне засвоєння поживних речовин. Вони активно впроваджують новітні технології у вирощуванні свиней, такі як автоматизовані системи годівлі, що дозволяють точно дозувати раціони відповідно до потреб свиноматок. Результати показують, що завдяки цим заходам середньодобові прирости свиней перевищують галузеві стандарти. Крім того, ефективне управління санітарно-гігієнічними умовами значно знижує рівень захворюваності, що також сприяє підвищенню продуктивності. Сумарно, ці фактори дозволяють господарству "Тиниця Агро" залишатися конкурентоспроможним та досягати високих економічних показників. Використання високопоживних кормів сприяє покращенню якості м'яса, що позитивно впливає на ринкову вартість продукції господарства. Раціон годівлі свиноматок в продовж 28 діб вказані в таблиця 4.

Такий раціон дозволяє свиноматкам швидко вийти в норму своєї маси та давати великі покази молока, так як в раціоні присутні безліч білково, вітамінних, мінеральних добавок. Ячмінь який складає 247,25 кг є важливим джерелом кормових одиниць та сирої клітковини, яка сприяє здоров'ю травної системи свиноматок. Він також забезпечує значну кількість сирої золи, сирого протеїну, сирого жиру та крохмалю, що необхідні для енергетичних потреб тварин.

Пшениця складає 480 кг, є ще одним важливим компонентом, що містить високий рівень сирого протеїну, сирого жиру та крохмалю, забезпечуючи свиноматок необхідними білками та енергією для підтримки високої продуктивності. Пшениця також сприяє збагаченню раціону мікроелементами, такими як залізо та мідь. Кукурудза в раціоні присутня до 150 кг є чудовим

джерелом енергії, завдяки високому вмісту крохмалю. Вона також містить значну кількість сирого жиру та метіоніну з цистином, які є важливими для синтезу білків в організмі свиноматок. Кукурудза допомагає підтримувати оптимальний рівень енергії та загального здоров'я тварин. Соева макуха міститься 134,32 кг, є основним джерелом сирого протеїну, що забезпечує

високий рівень необхідних амінокислот для росту та розвитку свиноматок. Вона також містить значну кількість кальцію та фосфору, які є важливими для підтримки здоров'я кісток. Соева макуха допомагає підтримувати оптимальний рівень білка та мінералів у раціоні тварин. Шрот соняшниковий 70 кг, також сприяє забезпеченню свиноматок сирим протеїном та клітковиною. Цей

компонент корму багатий на метіонін і цистин, що необхідні для синтезу білків.

Шрот соняшниковий допомагає збагачувати раціон свиноматок важливими амінокислотами та забезпечує правильний баланс поживних речовин. Соева олія присутня в раціоні 25,43 кг, є важливим джерелом сирого жиру, який забезпечує високу енергетичну цінність корму. Вона також допомагає підвищити смакові

якості раціону, що сприяє кращому споживанню корму свиноматками. Соева олія містить есенціальні жирні кислоти, які є важливими для підтримки здоров'я шкіри та шерсті тварин. Підсилювач Фідацит міститься в невеликій кількості а саме 2 кг, цей компонент допомагає збалансувати раціон, забезпечуючи

додаткові поживні речовини та мікроелементи. Він підсилює загальний ефект корму, сприяє кращому засвоєнню поживних речовин. Підсилювач "Фіданит" допомагає підтримувати оптимальне здоров'я та розвиток тварин.

Ці кормові добавки разом створюють збалансований раціон, що відповідає поживним потребам свиноматок під час підсисного періоду, забезпечуючи їм необхідну енергію, білки, жири, вітаміни та мінерали для підтримки високої продуктивності та здоров'я.

В таблиці 5 розроблений добовий раціон свиноматок на відгодівлі, середньодобовий приріст 450 г на літній період.

Таблиця 5

Годівля свиноматок, в розрахунку на одну голову за добу

Показник	Період		
	холості свиноматки	I половина поросності	II половина поросності
Ячмінь, кг	0,5	0,75	0,6
Пшениця, кг	0,8	0,5	0,9
Кukurудза, кг	0,5	0,5	0,6
Соева макуха, кг	0,1- 0,2	0,2- 0,3	0,3 - 0,5
Шрот соняшниковий, кг	0,1	0,3	0,4
Соева олія,%	2,1	3,3	4
БВМД	0,5	0,2	1,0
Фреїнітат, г	36,0	45,0	45,0
Сіль кухонна, г	15,0	15,0	16,0
В 1 кг раціону міститься:			
кормових одиниць	1,1	1,12	1,1
перетравного протеїну, г	110,0	115,0	120,0
лізину, г	5,0	8,2	5,0
фосфору, г	5,7	6,2	5,8
кальцію, г	8,0	8,5	8,0

За даними таблиці 5, в раціоні годівлі холостих та поросних свиноматок міститься 1,1-1,12 кормових одиниць, 110,0-120,0 г перетравного протеїну, а також 5,0-8,2 г лізину, 5,7-6,2 г фосфору та 8,0-8,5 г кальцію. На підприємстві свиноматок годують 2-3 рази на добу. За 5-7 днів до опоросу рівень годівлі свиноматок поступово зменшують. На день опоросу згодовувати не більше половини маси кормів повного раціону. З цією метою дають по 0,4-0,8 кг пшеничних висівків, які мають послаблюючу дію на шлунково-кишковий тракт. Для цього також за 3-4 дні до і після опоросу зменшують кількість концентрованих кормів до 80,0 відсотків. Поросних свиноматок за 5-7 днів до опоросу переводять у свинарники- маточники і розміщують в індивідуальних станках з площею підлоги не менше 5 м² на свиноматку, в тому числі 2,5 м² на гніздо поросят. Нормальні опороси свиноматок в господарстві проходять звичайно без участі ветлікаря чи свинарок. За такої годівлі свиноматок, вони швидко приходять в норму після опоросу, та мають великі прирости.

У господарстві значна увага приділяється питанням оптимізації вирощування свиноматок. Одним з важливих аспектів є контроль та аналіз приросту маси у різні вікові періоди. Нижче наведено дані щодо абсолютного та середньо добового приросту свиноматок у господарстві, які знаходилися на фермі протягом періоду від 30 до 180 днів, таблиця 6. Ці дані дозволяють оцінити ефективність годування та умов утримання, а також визначити критичні моменти в розвитку свиней для подальшого коригування режиму вирощування свиноматок в господарстві.

Таблиця 6

Прирости свиноматок в господарстві

Група	Віковий період, дні				
	30-60	60-90	90-120	120-150	150-180
	Абсолютний приріст, кг				
станок	16,5	19,3	19,1	21,3	22,0
	Середньо добовий приріст, г				
станок	550,0	643,3	636,7	710,0	733,3

Представлені дані демонструють абсолютний та середньодобовий приріст свиноматок в фермі за різні вікові періоди. Абсолютний приріст свиноматок у віковому періоді 30-60 днів становив 16,5 кг. У наступний період, з 60 до 90 днів, цей показник зріс до 19,3 кг, що свідчить про позитивну динаміку росту. Протягом вікового періоду 90-120 днів приріст був майже стабільним і становив 19,1 кг. У віці від 120 до 150 днів свиноматки набрали 21,3 кг, що є найвищим показником серед попередніх періодів. Нарешті, у віковому періоді 150-180 днів абсолютний приріст склав 22,0 кг, що є найбільшим показником за весь період спостереження.

Щодо середньодобового приросту, свиноматки у віковому періоді 30-60 днів набирали в середньому 550,0 г на добу. У наступний період цей показник зріс до 643,3 г на добу, відображаючи стабільне зростання. В період 90-120 днів середньодобовий приріст був 636,7 г на добу, що свідчить про незначне зниження темпів росту порівняно з попереднім періодом. Протягом вікового періоду 120-150 днів середньодобовий приріст збільшився до 710,0 г на добу. У віці 150-180 днів поросята набирали в середньому 733,3 г на добу, що є максимальним показником серед усіх вікових груп. Ці дані вказують на ефективне харчування та сприятливі умови утримання свиноматок, що дозволяє досягати високих приростів на різних етапах розвитку.

Аналіз даних щодо приросту свиноматок в господарстві дозволяє зробити кілька важливих висновків. По-перше, результати показують, що ефективність вирощування свиноматок значною мірою залежить від поживності кормів, що надаються свиноматкам на різних етапах їхнього розвитку. Абсолютний приріст маси свиней та середньодобовий приріст ваги свідчать про те, що поживні речовини в кормах були достатньо збалансовані для підтримки здорового росту поросят. Таким чином, важливість ретельного підбору та балансування кормів для свиноматок. Забезпечення високоякісного корму з необхідними поживними речовинами сприяє досягненню оптимальних темпів росту, що в свою чергу впливає на загальну продуктивність та економічну ефективність господарства.

3.2. Гігієні покази мікрокліматичних умов при утриманні свиней

Для оцінки чистоти та умов утримання поросят на господарстві "Тинія Агро" проводиться візуальний огляд приміщень, де аналізується чистота підлоги, стін, кормушок і напувалок, стан і частота заміни підстилки, а також функціонування систем вентиляції та освітлення.

Використовувались термометри та гігрометри для вимірювання температури й вологості. Допустимі норми оцінки включають температуру в межах 18-22°C для поросят, вологість 60-70%. Вентиляція повинна забезпечувати свіжість повітря без протягів, а освітлення має бути рівномірним і достатнім для нормальної життєдіяльності поросят. Підстилка повинна бути сухою і чистою, замінюватися не рідше ніж раз на тиждень. Кормушки та напувалки повинні бути чистими і легко доступними, щоб забезпечити постійний доступ до води та їжі.

У таблиці 7 представлено дані щодо абсолютної та відносної вологості повітря, а також температури повітря. З кожним днем ці показники зменшувалися, оскільки поросята росли, а в приміщенні ставало жаркіше. Цей процес відбувався на фоні підготовки до відлучення поросят, що також вплинуло на зміни кліматичних умов у свинарнику. Загалом, зростання температури та зменшення вологості вказують на необхідність коригування умов утримання для забезпечення комфортного середовища для поросят.

Таблиця 7

Основні параметри мікроклімату

Підсисний період	Температура повітря, °C	Абсолютна вологість, г/м3	Відносна вологість, %
1 тиждень	30-32°	10,58	70,2
2 тиждень	28-30°	10,38	71,6
3 тиждень	26-28°	9,71	70,9
4 тиждень	24-26°	9,70	70,3

Підвищення температури може призвести до стресу у поросят, що може негативно вплинути на їхній ріст та здоров'я. Зменшення вологості повітря може призвести до пересихання слизових оболонок і підвищити ризик респіраторних захворювань.

У перший тиждень температура зазвичай утримується на більш високому рівні для новонароджених поросят, щоб забезпечити їх комфорт і здоров'я.

Оптимальна температура для новонароджених поросят становить близько 30-32°C. Другий тиждень температура може бути поступово знижена до 28-30°C, оскільки поросята починають адаптуватися до умов середовища і стають менш чутливими до холоду. Поступово в третій тиждень температура в маточнику може знижуватися ще більше, до 26-28°C, залежно від маси поросят і їх розвитку. В останній тиждень це є четвертий тиждень температура може знизитися до 24-26°C, оскільки поросята вже значно зміцніли і не потребують такої високої температури.

Також важливо контролювати кліматичні умови в приміщенні та забезпечувати достатній рівень вентиляції. У період підготовки до відлучення слід звернути особливу увагу на стан поросят та забезпечувати їм максимально комфортні умови. Адекватний контроль температури та вологості сприятиме зменшенню стресу при відлученні та покращить адаптацію поросят до нових умов. Використання систем контролю клімату допоможе підтримувати оптимальні умови для росту та розвитку поросят. Це особливо важливо у великих господарствах, де зміни кліматичних умов можуть мати значний вплив на продуктивність поросят. Рекомендовано регулярне моніторинг кліматичних показників та своєчасне їх коригування.

Абсолютна вологість повітря в маточнику свиней змінюється протягом 4 тижнів у залежності від температури та вентиляції приміщення. Зазвичай, на початку періоду, коли поросята ще малі, вологість є вищою через менше тепловиділення і більш стабільні умови. По мірі росту поросят і підвищення температури, кількість виділеного тепла збільшується, що може призводити до зниження абсолютної вологості, якщо не забезпечена відповідна вентиляція. Цей

процес також ускладнюється підготовкою до відлучення, коли змінюється режим утримання і, можливо, кліматичні умови у маточнику.

Протягом перших двох тижнів вологість може бути досить стабільною, але вже на третьому і четвертому тижнях, з підвищенням температури через більшу активність поросят і теплішу погоду, абсолютна вологість повітря має тенденцію до зниження. Це зниження може бути значним, особливо якщо вентиляція недостатня або не адаптована до змін температурного режиму. Таким чином, регулярний моніторинг і коригування умов утримання є необхідними для підтримання оптимальних параметрів мікроклімату в маточнику.

У подальшому етапі нашої роботи зробили санітарно-гігієнічну оцінку природної та штучної освітленості у свинарнику-маточнику ферми. Визначили площу вікон у тваринницькому приміщенні.

$$\frac{1}{10} = \frac{x}{195.5}$$

$$x = \frac{195,5 * 1}{10} = 19.75\text{м}$$

Визначили кількість вікон у тваринницькому приміщенні:

$$N = \frac{19.75}{0.26} = 75\text{шт}$$

Визначили інтенсивність штучного освітлення у тваринницькому приміщенні:

$$J = \frac{4.5 * 195.5}{1} = 879.85 \text{ Вт}$$

У цьому етапі нашої роботи ми провели санітарно-гігієнічні показники природної та штучної освітленості у маточнику ферми. Було визначено, що площа вікон у свинарниках складає 19,75 м². На основі цієї площі розраховано кількість вікон, яка дорівнює 75 штук. Інтенсивність штучного освітлення у свинарнику становить 879,85 Вт. Ці результати свідчать про достатнє забезпечення приміщення як природним, так і штучним освітленням, що є важливим для підтримання здорових умов утримання тварин.

В заключенні цього розділу можна зробити такий висновок, що гігієнічна оцінка мікрокліматичних умов при утриманні свиней є критично важливою для забезпечення їхнього здоров'я та продуктивності. Оптимальний мікроклімат знижує стрес і ризик захворювань, сприяє нормальному росту та розвитку свиней, покращує апетит і засвоюваність корму. Контроль температури, вологості, вентиляції та вмісту шкідливих газів допомагає створити сприятливе середовище, що запобігає респіраторним і шлунково-кишковим проблемам. В результаті, підвищується економічна ефективність господарства, знижуються витрати на лікування, і покращується якість продукції. На господарстві "Тиниця Агро" проведено дослідження, які показали, що умови утримання свиней відповідають встановленим нормам. Результати свідчать про правильну організацію мікроклімату, що забезпечує оптимальні умови для росту та розвитку свиней.

Температурні показники, рівень вологості та якість вентиляції відповідають рекомендаціям, що сприяє зниженню ризиків захворювань та підвищенню продуктивності свиней. Важливо також відзначити, що на господарстві застосовуються сучасні системи контролю мікроклімату, що дозволяють швидко реагувати на зміни умов. Завдяки цьому забезпечується постійний моніторинг та підтримання оптимальних параметрів, що є запорукою успішного вирощування свиней.

Фермери ТОВ "Тиниця Агро" використовують науково обґрунтовані методики та рекомендації, що сприяє високій якості продукції. Впровадження новітніх технологій та регулярна санітарно-гігієнічна оцінка допомагають уникати втрат свиней та забезпечують стабільні економічні показники. Це є важливим елементом загальної стратегії управління господарством, спрямованої на підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності на ринку.

3.3. Первинний зоотехнічний і племінний облік

Чіткий зоотехнічний облік у господарстві "Тиниця Агро" має велике значення так як в них товарний напрямок вирощування. Він дає змогу контролювати продуктивні й племінні якості тварин, їхній ріст і розвиток, походження та породний склад, облік і рух поголів'я, витрати кормів, оплату праці. Ведеться виробничий і племінний облік за спеціальними формами, розробленими Міністерством аграрної політики України та Центральним статистичним управлінням.

На господарстві "Тиниця Агро" первинний зоотехнічний і племінний облік проводиться систематично та комплексно, охоплюючи всі аспекти управління поголів'ям свиней. Перший етап - ідентифікація та реєстрація тварин, що включає присвоєння унікального номера, фіксацію дати народження, а також відомості про батьківство таблиця 8.

Таблиця 8

Ідентифікація одного поросяти

Дата народження	03.04.24
Дата ідентифікації	05.04.24
Номер поросяти	7610
Номер свиноматки	2345
Номер кнура	6789
Вага, кг	1,2
Стать	Кнур
Порода	Українська степова

Далі проводиться облік росту та розвитку, включаючи вагу на різних вікових етапах та розрахунок середньодобового приросту. Особлива увага приділяється моніторингу продуктивності та харчування, зафіксовуються показники вживання кормів та продуктивність свиней. Паралельно з цим здійснюється ветеринарний облік, який включає реєстрацію ветеринарних заходів, щеплень та обстежень тварин. На "Тиниця Агро" також проводиться

племінний облік, що передбачає ведення генеалогічних даних, оцінку племінних якостей та відбір тварин для розмноження. Вся ця інформація заноситься у спеціальні журнали обліку або електронні системи, що дозволяє забезпечити зручний доступ до неї для подальшого аналізу та прийняття управлінських рішень.

Проведення первинного зоотехнічного і племінного обліку на господарстві "Тиниця Агро" є надзвичайно важливим для забезпечення ефективного управління свинарством та досягнення високих показників продуктивності. Цей облік дозволяє систематично відстежувати розвиток свиней, контролювати їхнє здоров'я та продуктивність, а також здійснювати обґрунтований відбір та селекцію для покращення генетичних характеристик стада свиней.

Використання зібраної інформації для аналізу та прийняття управлінських рішень допомагає підвищувати ефективність господарства, знижувати втрати та підвищувати якість свинячої продукції. Таким чином, первинний зоотехнічний і племінний облік є необхідною складовою успішного функціонування сучасного свинарства.

Так як у господарстві м'ясний напрям то позначення є відповідні журнали де заповнюється інформація про поголів'я. У журналах обліку роблять записи про відтворну здатність свиней, одержання приплоду та вирощування молодняку, продуктивність. Оцінка племінних і продуктивних якостей різних видів свиней подається в бонітувальних відомостях.

Зоотехнічна документація повинна вестися за формами, придатними для опрацювання даних на електронно-обчислювальних машинах, оскільки основною умовою в організації й плануванні селекційно-племінної роботи незалежно від розмірів та напрямку спеціалізації господарств є добре налагоджений, чіткий племінний і виробничий облік.

Мічення тварин і на фермі, роблять для ведення індивідуального обліку продуктивності та племінного використання тварин, запобігання плутанині при визначенні походження всім їм у перші дні після опоросу під час складання акта про приплід обов'язково присвоюють ідентифікаційний номер, під яким їх

записують у всі форми зоотехнічних документів. Цей номер зберігається за твариною впродовж усього її життя.

На цьому господарстві використовують вимоги до міток які прописані в правилах санітарно - гігієнічних оцінках молодняку свиней. Вони повинні бути чіткими й легко зчитатися на відстані, бажано без фіксації свиней, безпечними для людини, довго зберігатися.

Зоотехнічний облік на "Тиниця Агро" включає ведення журналів відгодівлі, де фіксуються показники росту та розвитку свиней на кожному етапі відгодівлі. Окрім того, ведуться акти зважування, де зазначаються результати регулярного зважування свиней. Племінний облік передбачає ведення племінних книг, де зберігається інформація про походження свиней, їх племінну цінність, результати оцінки продуктивності та якості потомства. Племінні свідоцтва містять дані про племінну приналежність свиней, що дозволяє вести контроль за генетичними характеристиками поголів'я.

Також важливими є журнали ветеринарного обліку, де фіксуються дані про проведені профілактичні та лікувальні заходи. Ведення цих документів допомагає контролювати стан здоров'я свиней і запобігати поширенню захворювань. Окремо ведуться документи обліку кормів, де зазначаються витрати кормів на кожну групу свиней, що дозволяє оптимізувати раціони годівлі. Для контролю продуктивності ведуться акти забою та обліку м'ясної продуктивності, які містять дані про масу туші, вихід м'яса та інші показники.

Документи зоотехнічного та племінного обліку на "Тиниця Агро" необхідні для планування селекційної роботи та поліпшення продуктивних якостей поголів'я. На основі цих даних проводиться аналіз ефективності відгодівлі, росту та розвитку свиней, а також оцінка племінної цінності свиней. Це дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо подальшої селекції та управління свинокомплексом.

Важливою складовою обліку є контроль за витратами на утримання та годівлю свиней, що дозволяє оптимізувати виробничі процеси та підвищувати економічну ефективність господарства. Господарство "Тиниця Агро" завдяки

ефективному веденню зоотехнічного та племінного обліку досягає високих показників у вирощуванні свиней та виробництві якісної свинарської продукції.

При народженні поросят на господарстві "Тиниця Агро" заповнюються такі основні документи:

- Індивідуальні картки обліку свиней – фіксуються основні дані про кожну свиню, включаючи інформацію про народження поросят.

- Журнал обліку приплоду – зазначається кількість народжених поросят, їх вага при народженні, дата народження та інші важливі показники.

- Акт на приплід – офіційний документ, що підтверджує народження поросят із зазначенням кількості, ваги та стану здоров'я новонароджених.

- Журнал ветеринарного обліку – фіксуються перші ветеринарні огляди новонароджених поросят, стан здоров'я та проведені профілактичні заходи.

- Акт первинного огляду поросят – містить результати первинного огляду поросят після народження ветеринаром.

- Картка відлучення поросят – заповнюється при відлученні поросят від свиноматки, вказується кількість поросят, їх вага та стан здоров'я.

- Журнал відгодівлі поросят – фіксуються дані про початок відгодівлі поросят, їх ріст та розвиток після відлучення.

- Журнал витрат кормів – зазначаються витрати кормів на поросят від моменту опоросу до відлучення.

- Журнал зважування – фіксуються результати регулярного зважування поросят, що дозволяє контролювати їх ріст і розвиток.

- Племінні свідоцтва – при необхідності, оформляються документи, що підтверджують племінну приналежність поросят.

Ці документи дозволяють вести детальний облік та контроль за процесом опоросу і вирощування поросят, забезпечуючи високу якість управління свинарством на господарстві "Тиниця Агро"

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Економічної ефективності господарства "Тинія Агро" надає комплексну інформацію про вирощування свиней у 2024 році таблиця 9. За допомогою цієї таблиці можна оцінити різні аспекти економічної діяльності господарства та визначити його загальну ефективність.

Таблиця 9

Економічної ефективності господарства

Показник	Дані 2023 року
Вартість кормів на 1 кг. приросту, грн	180
Витрати на утримання та обслуговування, грн	550
Витрати на енергію та опалення, грн	120
Вартість живої свинини на ринку, грн/кг	110 - 135
Середній приріст ваги за період вирощування, г/день	650
Показник конверсії кормів, кг корму на 1 кг приросту	2.5
Рівень смертності, %	3
Витрати на вирощування 1 голови свині на ринку, грн	240 - 290
Вартість сплаченої праці працівників, грн/день	600
Показник виходу м'яса з 1 голови свині, %	70
Ціна продажу 1 кг м'яса свинини на ринку, грн	165 - 175
Дохід, грн	236 095 400
Чистий прибуток, грн	98 621 900
Зобов'язання, грн	137 473 500

Показники у таблиці а саме вартість кормів на 1 кілограм приросту, витрати на утримання та обслуговування, витрати на енергію та опалення — вказують на витрати, пов'язані з утриманням та доглядом за тваринами та господарством в цілому.

Дані показники вартість живої свинини на ринку, середній приріст ваги за період вирощування, показник конверсії кормів — допомагають оцінити продуктивність господарства та ефективність використання ресурсів для вирощування свиней.

Рівень смертності є важливим показником здоров'я та догляду за тваринами, він вказує на ефективність ветеринарного нагляду та умов утримання.

Останні показники, а саме витрати на вирощування 1 голови свині на ринку, вартість сплаченої праці працівників та показник виходу м'яса з 1 голови свині, а також ціна продажу 1 кг м'яса свинини на ринку — вказують на фінансову ефективність господарства, рівень прибутковості та конкурентоспроможність на ринку м'ясної продукції.

З показника зобов'язання ми можемо зробити висновок, що велику частку доходу з продажу м'яса надходить саме на цей пункт так як плата праці та інші витрати на ферму мають велику частину фермерського господарства.

Аналіз цих показників дозволяє господарству "Тиниця Агро" зробити стратегічно управлінські рішення для оптимізації виробничих процесів, підвищення ефективності та прибутковості своєї діяльності в галузі вирощування свиней.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВИСНОВКИ

ВП НУБіП України "НАТІ" 1. Важливість дотримання гігієнічних стандартів, а саме, оцінка

санітарно-гігієнічних показників підкреслює необхідність постійного контролю за чистотою приміщень, якістю кормів та води, а також забезпечення відповідної вентиляції та освітлення. Дотримання гігієнічних стандартів є основою для забезпечення здоров'я та добробуту свиней, а також зменшення ризику виникнення захворювань та інфекцій.

2. Зменшення температури і збільшення відносної вологості повітря у приміщенні при дорощуванні незалежно від генотипу тварин суттєво впливає на основні показники росту свиней.

3. Під час дослідження було виявлено досить великі прирости які становлять з кожним днем годівлі більшими. Починаючи з 30-60 дня годівлі до 90-120 середньодобовий приріст становить 86,7 грамів. А починаючи з 120-150 дня до 150-180, середньо добовий приріст залишався стабільний. Таким чином, свиня буде важити 98,2 кг на 180-й день.

4. Активний моніторинг якості кормів та води є ключовим фактором для забезпечення здоров'я та добробуту свиней, а також підвищення продуктивності господарства. Висока якість кормів і води забезпечує належне харчування та гідратацію свиней, що позитивно впливає на їх розвиток та здоров'я.

5. Поживність кормів відіграє критичну роль у годівлі тварин, впливаючи на їхнє здоров'я, розвиток та продуктивність.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімов О.В. Відгодівельні і м'ясні якості свиней різних генотипів України. Суми.2016. С.7–9.
2. Барановский Д.Д. Мировой генофонд свиней в чистопордном разведении, скрещивании и гибридизации. Свиноводство, Київ. 2018. С. 25-50.
3. Билай Д. Д. Откорм свиней. Дім, сад, город. Одеса. 2018. №9. С.36.
4. Бородай В.П., Гаврик О.Ю. Екологічна безпека при виробництві продукції свинарства. Екологія. 2018. С. 17-18.
5. Бондар А. О. Поручник М. М. Тарасенко Л. О. Рудь В. О. Гігієна тварин та ветеринарна санітарія. навчальний посібник. Миколаїв. МНАУ. 2018. С. 179-186.
6. Бондаренко М.І. Чумак О.В. Вплив мікроклімату на "здоров'я" молодняку свиней аспекти санітарно-гігієнічної оцінки. Київський ліцей аграріїв. 2017. С. 15-46.
7. Бордун О.В. Відтворна здатність свиноматок при використанні кнурів зарубіжної селекції. Тваринництво України. Львів. 2015. С. 19- 23.
8. Васильченко Г.Ю. Лазаренко І. Оцінка санітарних умов у годівлі молодняку свиней в українських умовах. Тернопільська друкарня. 2019.С.56.
9. Волощук В.Б. Коваль Ю. Ю. Відгодівельна здатність свиней залежно від технології утримання. Тваринництво України. Київ. 2014. №10. С. 6–28.
10. Гаврилук Т.А. Попова Л.М. Санітарно-гігієнічна характеристика умов годівлі та утримання молодняку свиней. Полтавська друкарня. 2019.С.45.
11. Голубєва А.А. Жуковська І.П. Санітарно-гігієнічний аналіз утримання молодняку свиней на малих господарствах. Івано-Франківськ. 2021.С.253-256.
12. Гераніна Л.О. Гайдаєнко О.О. Основні вимоги до відбору та добору свиней в сучасних умовах господарювання. Агробізнес сьогодні. 2023-№112. С. 42-44.
13. Даниленко В.П. Сидоренко О.М. Ефективність застосування сучасних засобів гігієни у годівлі молодняку свиней. Суми. 2023.С. 54-60.

14. Дацюк І.В. Продуктивність молодняку свиней на вирощуванні при згодовуванні преміксів Інтермікс. Збірник наукових праць ВНАУ. Вінниця, 2015. С.37–44.
15. Дяченко Л. Основи технології комбікормового виробництва. Навчальний посібник. Біла Церква, 2015. С. 305.
16. Захарова І.М. Колесник В.О. Вплив санітарних умов на імунітет молодняку свиней. Тернопільська друкарня, 2020. С.152-170.
17. Іваненко А.В. Приходько О.М. Система контролю санітарного стану утримання молодняку свиней: основні аспекти. Київ, 2021. С.70-163.
18. Ібатуллін І.І. Світовий ринок продукції свинарства та місце України в ньому. Вісник аграрної науки. 2017. № 1. С. 62-67.
19. Котляр О. С. Вплив згодовування біологічно активних добавок на базі гумінових сполук на репродуктивні показники ремонтних свинок. Інститут тваринництва. УААН. 2013. С. 314-318.
20. Ковальчук О.М. Шарга В.П. Санітарно-гігієнічна оцінка умов утримання молодняку свиней. Інститут тваринництва. УААН. 2018. С. 283.
21. Коновалов І. В. "Адаптаційні та продуктивні якості свиней породи" ландрас в умовах промислової технології. Миколаїв, 2011. С. 148.
22. Козлова Н.М. Чорновіл О.П. Санітарно-гігієнічні аспекти годівлі молодняку свиней на сільськогосподарських фермах. Київський аграрій. 2019. С.452.
23. Лісовий П.С. Мироненко І.В. Аспекти санітарного забезпечення утримання молодняку свиней на господарствах різних типів. Харківська друкарня, 2018. С.15.
24. Михайленко П.О. Козаченко В.Д. Санітарний статус годівельно - утримувальних приміщень для молодняку свиней. Таврійський науковий вісник. Херсон, 2018. С.12-26.
25. Павленко В.С. Горбачева І.В. Вплив санітарних умов на здоров'я та продуктивність молодняку свиней в умовах промислового господарства.

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. 2020. С.53-60.

26. Повод М.К. Бондарська О. Лихач Л. Жижка С. Нечмілов М. Технологія виробництва і переробки продукції свинарства. навчальний посібник. Київ. Науковометодичний центр ВФПО.2021. С.323 - 360.

27. Пелих Н.Л. Особливості показників продуктивності свиней різних генотипів в умовах окремого господарства. Науково-інформаційний вісник біолого-технологічного факультету ХДАУ. 2020. С. 29-30.

28. Панкєєв С.П. Технологічні прийоми відтворення стада свиней в умовах фермерських господарств південного регіону України. Таврійський науковий вісник. 2022. №125. С. 161-170.

29. Скарєднов Д. Ю. Хімічний склад і фізико-хімічні властивості м'язової та жирової тканини свиней за умов використання білкових соєвих кормів . Вісник. Полтавської державної аграрної академії. 2013. С. 175-178.

30. Сушарник Я. Аналітичний огляд сучасного стану функціонування галузі свинарства. Економічна наука. Економіка та держава. 2021.С. 52–56.

31. Тєслюк А. А. Сучасний стан свинарства в Херсонській області." Наукові доповіді НУБіП України. Тваринництво. 2017. С. 5-23.

32. Тарасенко Л. О. Санітарно-гігієнічна оцінка дії факторів навколишнього середовища на фізіологічний стан піддослідних тварин. Вісник Сумського НАУ. 2014. С. 118-120.

33. Топіха В. С. Лихач В. Я. Луговий С. І. Лихач А. В. Крамаренко С." Основи нормованої годівлі свиней. Виробничо-практичні рекомендації. Миколаїв. МНАУ. 2016.С. 51.

34. Усенко С. А. Сябро А. С. Поліщук А. А. Мороз О. Г. Бірта Г. О. Ільченко М.О. Новітні біотехнології відтворення свиней в умовах промислового свинарства. Вісник Полтавської державної аграрної академії 2020. С. 121-129.

35. Халак В. І. Зоотехнічна та економічна оцінка відгодівельних і м'ясних якостей молодняка свиней різного генетичного походження. Свинарство. Миколаїв. 2019. С. 52-60.

36. Чернолата Л.П. Новаківська В.Ю. Економічна доцільність використання висівок у годівлі свиней, враховуючи структуру клітковини. Агробізнес сьогодні. Київ. 2021. С.72-76.

37. Чудак Р.А. Побережець Ю. М. Ушаков В. М. Бабков Я. І. Вплив кормових добавок та комбікормів на продуктивність та якість м'яса у свиней. Монографія. Вінниця. ВНАУ. 2021.С. 202.

38. Чудак Р.А. Рівень використання поживних речовин корму в організмі свиней за дії кормової добавки Бетаїн. Аграрна наука та харчові технології. Вінниця. ВНАУ.2019 С. 80-88.

39. Шевченко В.С. Коваль О.П. Санітарно-гігієнічний аналіз утримання молодняку свиней на сучасних фермах. Дніпровська друкарня. 2022.С.163-250.

40. Штайнер Т. Лохов В. Природна стимуляція росту та продуктивності у свиней. Аграрний тиждень. 2014. № 11-12. С.68-75.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"